

POLICJA W WALCE Z KORUPCJĄ

Zwalczanie i przeciwdziałanie korupcji jest ważnym zadaniem Policji. Oczekiwania społeczne związane z realizacją tego zadania są coraz większe. Wskazują na to przede wszystkim badania opinii publicznej obejmujące skalę zjawiska korupcji, jego skutki, możliwości eliminacji czy też ewoluowania różnych jej form. Wyniki tych badań od wielu lat sytuują korupcję niezmiennie, jako jedną z najgroźniejszych patologii społecznych w Polsce.

Legalna definicja korupcji zawarta została w ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (art. 1 ust. 3a). Korupcją, w rozumieniu tej ustawy, jest czyn:

1. polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji; polegający na żądaniu lub przyjmowaniu przez osobę pełniącą funkcję publiczną bezpośrednio, lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej
2. lub dla jakiegokolwiek innej osoby, lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;
3. popełniany w toku działalności gospodarczej, obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu, bezpośrednio lub pośrednio, osobie kierującej jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującej w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub na rzecz jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie;
4. popełniany w toku działalności gospodarczej obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na żądaniu lub przyjmowaniu bezpośrednio lub pośrednio przez osobę kierującą jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie.

W walce z korupcją istotną rolę odgrywają zgłoszenia o przestępstwach pochodzące m.in. od osób, które wręczyły korzyść majątkową lub osobistą.

Dlatego należy pamiętać, że osoby, które wręczyły korzyść majątkową lub osobistą - w oparciu o tzw. klauzulę niekaralności nie podlegają karze, jeżeli korzyść majątkowa lub osobista albo ich obietnica została przyjęta przez osobę pełniącą funkcję publiczną, a sprawca zawiadomił o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa zanim organ ten o nim się dowiedział (np. art. 229 § 6 k.k.)

Klauzula niekaralności zawarta w ww. przepisie karnym oparta jest na założeniu, że zawiadomienie organu powołanego do ścigania przestępstw o przestępstwie i okolicznościach jego popełnienia powoduje bezkarność zawiadamiającego i służy ujawnianiu oraz pociąganiu do odpowiedzialności skorumpowanych osób pełniących funkcje publiczne. Ustawodawca dał więc prymat swobodzie i skuteczności ścigania przestępstwa korupcji urzędniczej nad ewentualnymi przestępczymi działaniami polegającymi np. na fałszywym czy nadmiernym oskarżaniu osób pełniących funkcje publiczne.

Zgodnie z tym przepisem nie podlega karze sprawca przekupstwa w razie spełnienia łącznie czterech warunków:

1. Korzyść majątkowa lub osobista albo ich obietnica zostały przyjęte przez osobę pełniącą funkcję publiczną – przyjęcie korzyści lub jej obietnicy może mieć charakter dorozumiany^[1]. Jeżeli łapówka nie została przyjęta osoba odpowiada karnie za łapownictwo czynne, a jeśli do przyjęcia doszło, a sprawca działał w celu skierowania przeciwko tej osobie postępowania karnego to na podstawie art. 24 k.k. pozostaje odpowiedzialność za prowokację, jednak przepis ten nie wyłącza przecież bezkarności dającego łapówkę określonej w art. 229 § 6 k.k.^[2].
2. Zawiadomił o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw – z uwagi na interes sprawcy przekupstwa zawiadomienie o przestępstwie powinno uzyskać formę procesową, a więc nie wystarczą tu informacje przekazane organowi ścigania w formie operacyjnej. Należy pamiętać, że ustawodawca wyłącza tylko objaw korupcji po stronie informującego, która jest przedmiotem zawiadomienia. Zawiadomienie i ujawnianie może nastąpić na piśmie, ustnie do protokołu lub w toku postępowania toczącego się w innej sprawie.
3. Ujawnił wszystkie istotne okoliczności dotyczące popełnionego przestępstwa – czyli okoliczności stanowiące znamiona przestępstwa i mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Informacje dotyczyć mogą zarówno sprawcy przyjmującego łapówkę i osób z nim współdziałających, jak i wszystkich znanych zawiadamiającemu faktów związanych z przebiegiem przestępstwa. Niewystarczające jest tutaj wybiórcze ujawnienie niektórych tylko okoliczności, a także niepopartych niczym przypuszczeń. Zatajenie niektórych faktów może wykluczyć niekaralność przestępstwa.
4. Zanim organ się o nim dowiedział – czyli zanim organ – w trybie procesowym wszedł w posiadanie informacji uzasadniającej podejrzenie popełnienia przestępstwa^[3]. Nie ma znaczenia posiadanie przez organ ścigania wiedzy operacyjnej o zdarzeniu, gdyż taka wiedza ma charakter niejawnny i nie może bezpośrednio stanowić podstawy wszczęcia postępowania karnego.

W sytuacji, gdy przekupujący kilkakrotnie udzielił korzyści majątkowej lub osobistej tej samej osobie, a jednocześnie spełnione są warunki określone w art. 12 k.k. (bliskość czasowa, realizacja z góry powziętego zamiaru), to uzyskanie stanu bezkarności wymaga ujawnienia wszystkich istotnych okoliczności każdego z zachowań składających się na czyn ciągły (jedno przestępstwo). Ujawnienie wszystkich istotnych okoliczności przestępstwa to przyznanie się do całej przestępczej działalności, a nie tylko do jej fragmentów^[4].

Należy zauważyć, że przepis art. 229 § 6 k.k. przewiduje tylko brak karalności, ale nie uchyla przestępności czynu, który pozostaje nadal bezprawny z wszystkimi tego konsekwencjami. Tak, więc na podstawie art. 100 kodeksu karnego sąd będzie mógł orzec wobec sprawcy przepadek ewentualnych korzyści płynących z przestępstwa tytułem środka zabezpieczającego.

PAMIĘTAJ!!!

Zgłoszenie dotyczące korupcji można przekazać Policji pisemnie lub osobiście zgłaszając się do siedziby jednego z niżej wskazanych, właściwych miejscowo wydziałów do walki z korupcją Komendy Wojewódzkiej Policji / Komendy Stołecznej Policji, a także każdej jednostce Policji lub telefonicznie albo też mailowo przesyłając informację w tym zakresie na specjalne adresy poczty elektronicznej, które dostępne są na stronie [Zgłoś korupcję](#).

^[1] Obietnica udzielenia korzyści może być wyrażona także gestem zrozumiałym dla danej grupy osób, chociaż dla ogółu byłby on niejasny. Wiadome jest, iż przestępstwo przekupstwa (łapownictwa czynnego) wiąże się z dyskrecją i ze skrupowaniem sprawcy, który nie wie, jak zareaguje osoba, której chce obiecać udzielenie korzyści. Stąd też sprawcy niejako sondują osobę, która ma być przekupiona, wyrażając wolę dania łapówki przez użycie półślówek, którym towarzyszą gesty - Satko Jacek – glosa OSP.1998.6.117 Glosa do wyroku SN z dnia 5 listopada 1997 r., V KKN 105/97. Teza nr 114800/1.

^[2] Zob. też.: Tyszkiewicz Leon, artykuł, Prok. i Pr. 2004.11-12.35, O sposobach przeciwdziałania solidarności między biorącym i dającym łapówkę w obronie przed odpowiedzialnością karną. Teza nr 145177/1.

^[3] Zob. też.: Postanowienie z dnia 7 września 2006 r. Sąd Najwyższy II KK 89/2006.

^[4] Siudzińska-Dawid Beata, artykuł WPP.2004.1.29, Bezkarność sprawcy przestępstwa łapownictwa czynnego jako instrument walki z korupcją. Teza nr 343026/3. W opracowaniu korzystano z: R. Góral, Praktyczny Komentarz. Kodeks karny, Wydawnictwo Zrzeszenia Prawników Polskich, wydanie V, Warszawa 2007; komentarz do art. 229 kodeksu karnego (w:) A. Marek, Kodeks karny. Komentarz, Dom Wydawniczy ABC, 2006, wyd. III komentarz do art. 229 kodeksu karnego (w:) A. Barczak-Oplustil, G. Bogdan, Z. Ćwiąkowski, M. Dąbrowska-Kardas, J. Majewski, J. Raglewski, M. Rodzyńkiewicz, M. Szewczyk, W. Wróbel, A. Zoll, Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do art. 117-227 k.k., Zakamycze, 2006, wyd. II; publikację nr 45177, Prokuratura i Prawo 2004/11-12/35.

Więcej informacji o zjawisku korupcji można znaleźć na stronach:

- www.antykorupcja.gov.pl
- stronie internetowej [Biura Spraw Wewnętrznych Policji](#)